

Trablusgarp, Balkan ve I. Dünya Savaşları — Deneme

KPSS AI Coach · 03.08.2026 · 6 soru

1911-1912 yıllarında Osmanlı Devleti ile İtalya arasında yapılan Trablusgarp Savaşı sonrasında Osmanlı, Kuzey Afrika'daki son topraklarını kaybetmiştir. Ardından 8 Ekim 1912 ile 10 Ağustos 1913 arasında yaşanan Balkan Savaşları, Osmanlı'nın Balkanlardaki toprak kaybı sürecini hızlandırmıştır.

1. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin hem Afrika hem de Balkanlar'daki siyasal varlığının aynı dönemde ciddi biçimde sarsıldığına
- B) Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki egemenliğini Trablusgarp Savaşı ile genişlettiğine
- C) Balkan Savaşları'nın yalnızca diplomatik görüşmelerle sona erdiğine
- D) Trablusgarp Savaşı'nın Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki son topraklarını aldığına
- E) Balkan Savaşları'nın Osmanlı Devleti'ni I. Dünya Savaşı'ndan çektiğine

Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı sonrasında savaştan çekilişini belirleyen bir anlaşma metni yayımlanmıştır. Metinde askerî faaliyetlerin durdurulmasına ve silahların bırakılmasına ilişkin hükümler yer almaktadır.

2. Bu sözlere bakılarak aşağıdaki belgelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Mondros Ateşkes Antlaşması'na
- B) Lozan Barış Antlaşması'na
- C) Sevr Antlaşması'na
- D) Mudanya Ateşkes Antlaşması'na
- E) Brest-Litovsk Antlaşması'na

Osmanlı Devleti'nin 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırmasından sonra 24 Temmuz 1923'te Lozan Barış Antlaşması imzalanmıştır. 29 Ekim 1923'te ise Cumhuriyet ilan edilmiştir.

3. Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Siyasal rejimdeki değişim adım adım ilerlemiştir.
- B) Saltanat kaldırıldıktan sonra başka hiçbir siyasal adım atılmamıştır.
- C) Lozan Barış Antlaşması, Cumhuriyet'in ilanından sonra imzalanmıştır.
- D) TBMM, 1924 yılında Ankara'da açılmıştır.
- E) Osmanlı Devleti, Balkan Savaşları'nın sonucunda tamamen ortadan kalkmıştır.

4. Aşağıdakilerden hangisi 1 Kasım 1922'de TBMM tarafından kaldırılan kuruma ait bir gelişme değildir?

- A) Osmanlı Devleti'nin siyasal yetkisinin sona ermesi
- B) Saltanat makamının kaldırılması
- C) TBMM'nin devlet yönetimindeki yetkisinin güçlenmesi
- D) Hanedana dayalı yönetim biçiminin sona ermesi
- E) Cumhuriyetin ilan edilmesi

5. 24 Temmuz 1923'te İsviçre'nin Lozan kentinde imzalanan belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Mondros Ateşkes Antlaşması
- B)** Lozan Barış Antlaşması
- C)** Sevr Antlaşması
- D)** Mudanya Ateşkes Antlaşması
- E)** Brest-Litovsk Antlaşması

6. I. 23 Nisan 1920'de Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır. II. 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırılmıştır. III. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmiştir. Buna göre yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A)** Yalnız I
- B)** Yalnız II
- C)** Yalnız III
- D)** I ve II
- E)** I, II ve III

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. E

5. B

6. E

Çözümler

- 1.** Trablusgarp Savaşı'nın Kuzey Afrika'daki son toprakları kaybettirmesi ve Balkan Savaşları'nın Balkanlardaki toprak kaybını hızlandırması, Osmanlı Devleti'nin iki farklı coğrafyada aynı dönemde ciddi sarsıntı yaşadığını gösterir. En güçlü çeldirici E'dir; ancak Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'ndan Mondros Ateşkes Antlaşması ile çekilmiştir, Balkan Savaşları ile değil.
- 2.** Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndan çekilişini belirleyen belge Mondros Ateşkes Antlaşması'dır. Metindeki askerî faaliyetlerin durdurulması ve silah bırakılması vurgusu da ateşkes niteliğiyle uyumludur. En güçlü çeldirici D, başka bir ateşkes antlaşması olduğu için yakın görünür; ancak Mudanya, kaynakların kapsamında yer almamakta ve farklı bir döneme aittir.
- 3.** Doğru cevap A'dır. Verilen kronoloji, saltanatın kaldırılması, ardından Lozan'ın imzalanması ve sonra Cumhuriyet'in ilan edilmesi şeklinde ilerleyen bir siyasal dönüşüm gösterir. En güçlü çeldirici C, tarihler yer değiştirilerek kurulan bir yanıştır; çünkü Lozan, Cumhuriyet'ten önce imzalanmıştır.
- 4.** 1 Kasım 1922'de kaldırılan kurum saltanattır; bu tarih hanedana dayalı yönetimin sona ermesiyle ilgilidir. Cumhuriyet ise 29 Ekim 1923'te ilan edilmiştir; en güçlü çeldirici B şıkkıdır, çünkü o doğrudan doğruya doğru gelişmedir ve bu yüzden kusur olan şık değildir.
- 5.** Doğru cevap B'dir. Kaynakta Lozan Barış Antlaşması'nın 24 Temmuz 1923'te İsviçre'nin Lozan kentinde imzalandığı verilmektedir. En güçlü çeldirici C, yakın dönem başka bir antlaşma olduğu için karıştırılabilir; ancak tarih ve yer bilgisi Lozan ile birebir örtüşür.
- 6.** Doğru cevap E'dir. Kaynaklarda TBMM'nin 23 Nisan 1920'de Ankara'da açıldığı, saltanatın 1 Kasım 1922'de kaldırıldığı ve Cumhuriyet'in 29 Ekim 1923'te ilan edildiği açıkça verilmiştir. En güçlü çeldirici D, ilk iki öncül doğru olduğu için dikkat çeker; ancak üçüncü öncül de doğru olduğundan tamamı birlikte doğrudur.